

اول دبستان

کتاب کار

فارسی

- میترا خجسته
- اکرم راستین

به نام خداوند بخشنده مهربان

کتاب کار

فارسی

اول دبستان

مؤلفان: میترا خجسته - اکرم راستین

مرکز ملی کتاب

جهت مشاهدهی سایر محصولات، QR کد زیر را اسکن کنید.

خواندن و نوشتن یکی از مهارت های اساسی است، که ارتباط کافی با دو مهارت گوش دادن و سخن گفتن دارد و به بهینه سازی برنامه ی آموزش خواندن و نوشتن در دبستان کمک شایانی می کند.

لزوم توجه به این چهار مهارت، به ویژه خواندن سپس نوشتن امری مسلم است که در دوره ی ابتدایی به ویژه پایه ی اول دارای اهمیت خاص است.

کودکان ابتدا جنبه ی گفتاری زبان را یاد می گیرند، سپس به طور غیر رسمی و قبل از رسیدن به مدرسه مقدماتی با جنبه ی تصویرخوانی و در دبستان به طور رسمی با مهارت خواندن و نوشتن آشنا می گردند.

ضرورت یادگیری مهارت های یاد شده موجب می گردد تا والدین و آموزگاران برای تثبیت یادگیری های مدرسه و تقویت و پایدار کردن آن ها به سمت و سوی کتاب های آموزشی و کمک آموزشی بروند و نیاز خود را از این طریق بر آورده نمایند. از طرفی کتاب های درسی به گونه ای طراحی نشده است که بتواند همه ی نیاز دانش آموزان را بر آورده نماید. بنابراین توجه به کیفیت مطلوب این گونه کتاب ها و انتخاب آموزگاران از چگونگی کتاب های خوب، امری است ضروری که مؤلفان و ناشران را بر آن می دارد تا هر چه بیشتر و بهتر در این خصوص گام بردارند.

این کتاب بر پایه ی اصول یادگیری زبان فارسی و منطبق بر اهداف برنامه ی ملی درسی و توجه همه جانبه به چهار مهارت زبان آموزی توسط مؤلفین محترم تدوین گردیده است.

نکات زیر شما را با محتوا و نحوه ی استفاده از آن بیشتر آشنا می سازد:

۱- این کتاب با شیوه ی «ترکیبی» نوشته شده است که اثرات سریع و آسان یادگیری را به دنبال دارد.

۲- در هر درس ابتدا یک متن جهت تقویت مهارت خواندن سپس در صفحه بعد تمریناتی متنوع با هدف توسعه ی کلمه سازی - صوت آموزی - جمله سازی و غیره آمده است.

۳- تمرین ها و فعالیت های تکمیلی هر درس هم به مهارت خواندن و هم به مهارت نوشتن به ویژه املا نویسی کمک می کند.

۴- اولیا یا آموزگاران عزیز؛ می توانند برای تقویت نوشتن از نوآموز بخواهند تا از روی متن درس رونویسی نمایند.

۵- این کتاب پس از تدریس معلم در کلاس و منزل زیر نظر راهنمایی آموزگار و اولیای محترم مورد استفاده قرار گیرد.

۶- سعی شده است تا دستورالعمل ها به زبان کودک و آسان، همچنین مستقیم ارائه گردد اما در برخی جهات چنانچه دستور کاری مستقیم یا به زبان کودک نیست شما باید آن را ساده نمایید.

۷- در کلیه ی دروس (متن ها) سعی شده است که کلمه های جدید اعراب گذاری شود اما چنانچه برخی از کلمات اعراب گذاری نشده باشند، با توجه به نیاز هر دانش آموز (تا مدت زمان کوتاهی) می توانید انجام دهید.

۸- حتی الامکان سعی شود والدین هنگام کار با کودک نقش راهنما را داشته باشند و انجام تمرینات را پس از قرائت دستورالعمل ها، خود کودک دنبال کند.

۹- استفاده از شعر، CDهای قصه و طرح چیستان، اجرای نمایش و غیره میزان علاقه ی نوآموزان را به کتاب و کتاب خوانی دوچندان می کند، لذا پیشنهاد می شود این کار توسط والدین در کنار تمرینات کتاب انجام شود.

در پایان ضمن تشکر از حوصله و پشتکار مؤلفان محترم در ویرایش مجدد این کتاب انتظار می رود که این مجموعه بتواند به رشد مهارت های زبانی این قشر از کودکان کمک نماید.

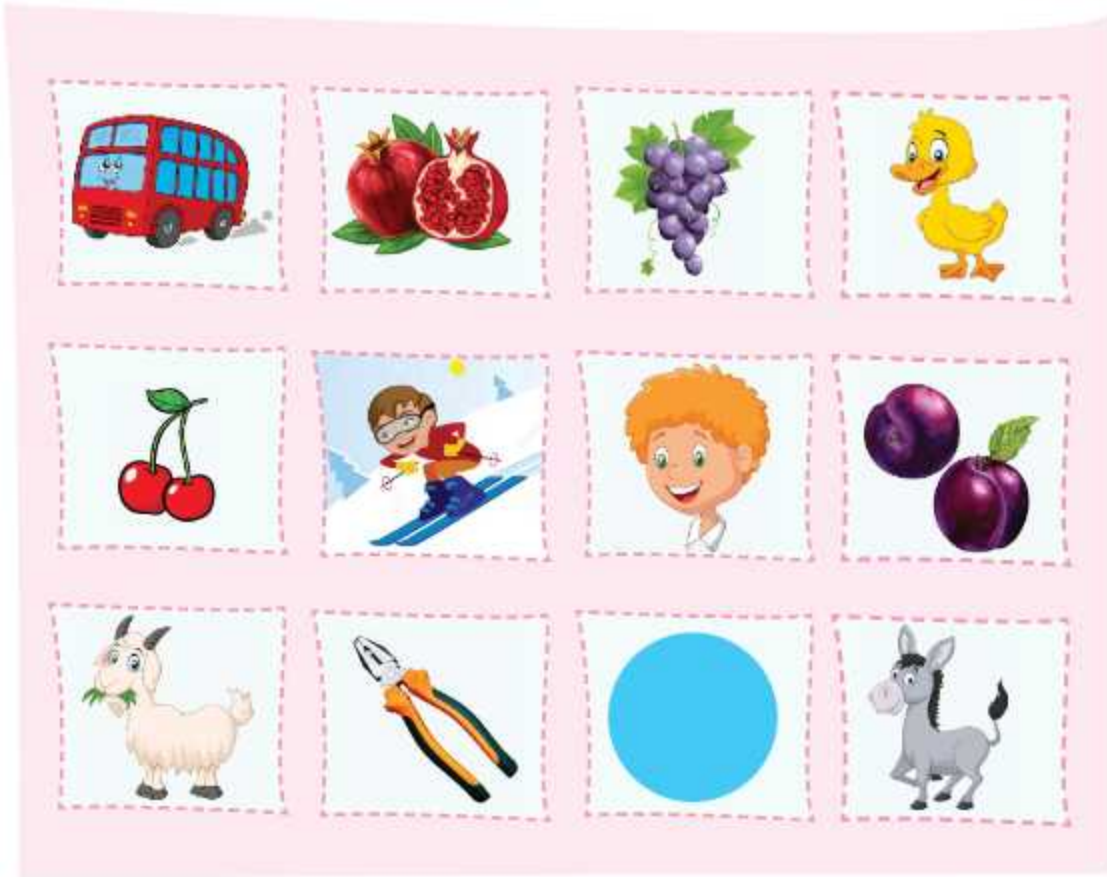
توفیق یارتان باد

سحمد مهدی بامشاد

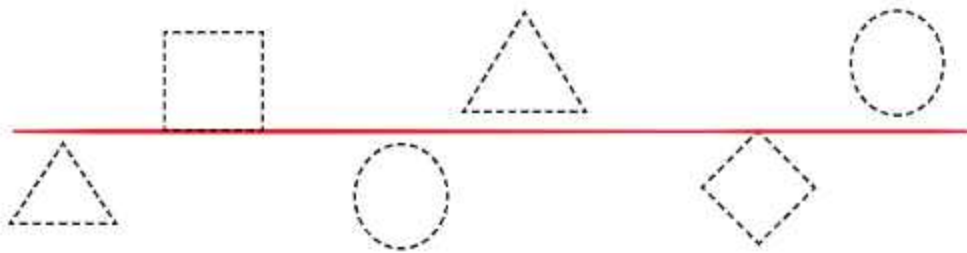
۱ بین، بخوان و بگو.

۱

۲ رنگ بزن.

۲

۱- از تو آموز بخوانید تا با دقت به هر شکل نگاه کند و نام هر یک را بلند بگوید. سپس در هر ردیف این کارها را انجام دهد. ردیف اول: آنهایی که صدای اولشان «ا» است آبی، ردیف دوم آنهایی که صدای اولشان «ا» دارند سبز، ردیف آخر آنهایی که صدای اولشان «ا» است را قرمز کند. ۲- سه گوش بالای خط را قرمز، چهار گوش روی خط را آبی و دایره‌ی زیر خط را سبز بزنند.

پیدا کن.

۱

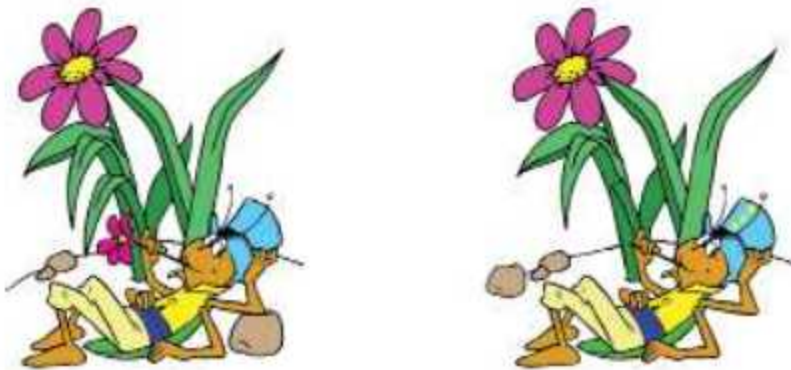
کدام؟

۲

بگرد و پیدا کن.

۳

۱- از نوآموز بخواهید که به شکل‌ها نگاه کند و نام هر یک را بلند بگوید. سپس این کارها را انجام دهد.
ردیف اول: شکلی که صدای آخرش مثل بقیه نیست علامت بزند. ردیف دوم: صدای اول کدام شکل مثل بقیه نیست، رنگ بزنند. ردیف سوم: آن شکلی که صدای اولش با (ک) باشد را علامت بزنند. ۲- در هر ردیف یک شکل با بقیه فرق دارد آن را پیدا کند و علامت بزنند. ۳- ۵ فرق را در دو شکل پیدا کند و علامت بزنند.

۱ فکر کن و انجام بده.

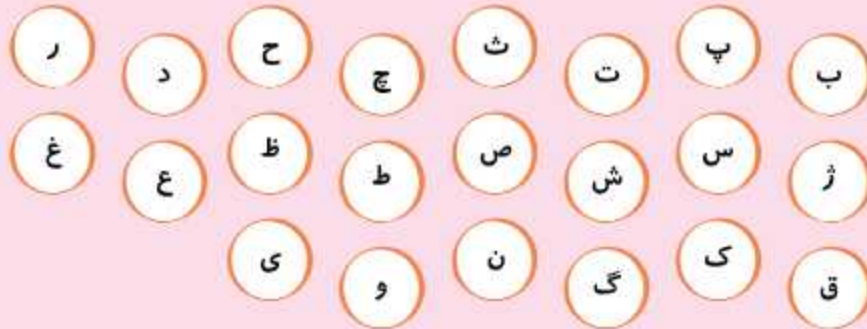
۲ کدام؟

۱- ابتدا در هر ردیف به شکل‌ها نگاه کنده، نام هر یک را بلند بگویند؛ سپس برای آن‌ها به صورت شفاهی جمله بیان کنند. سپس: ردیف اول: بخش اول کدام دو کلمه مثل هم است؟ علامت بزنند. ردیف دوم: آن‌هایی را که دو بخشی اند علامت بزنند. ردیف سوم: آن‌هایی که بخش آخرشان مثل هم است علامت بزنند. ۲- در هر گروه کدام شکل با بقیه فرق می‌کند؟ علامت بزنند.

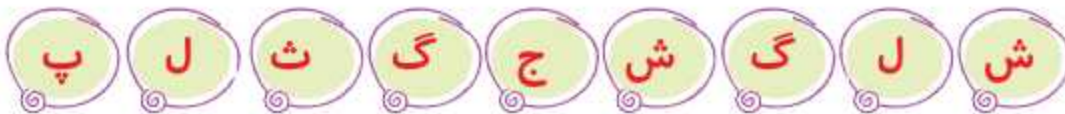
۱ پیدا کن و رنگ بزن.

۲ مقایسه کن و بگو.

۳ پیدا کن و رنگ بزن.

۴ انجام بده.

آ ب ل س م ر ح ت

۱- خانه یک نقطه‌ای‌ها را قرمز، دو نقطه‌ای‌ها را سبز، بی نقطه‌ای‌ها را زرد و سه نقطه‌ای‌ها را آبی رنگ کند.
۲- نشانه‌ها را دوباره دو بار هم مقایسه کرده و تفاوت آن‌ها را بگوید. ۳- نشانه‌های مثل هم را با یک رنگ مشخص رنگ بزند. ۴- از نواسوز بخواهید نشانه‌ای که دنباله آن روی خط کشیده می‌شود و به حرف بعدی می‌چسبد را پیدا کند و دور آن را خط بکشد.

۱ بین و بگو.

س س س

م س ن ل ش ت با شا

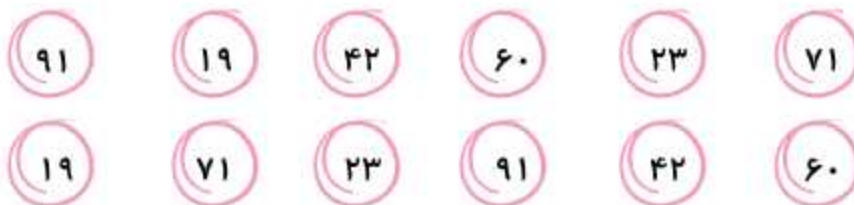
۲ پیدا کن و علامت بزن.

۳ پیدا کن و علامت بزن.

۴ وصل کن.

۱- نظر نوآموز را به نوشته‌های داخل کادر جلب نمایند، سپس به او بگویند که این علامت‌ها دندان‌ها هستند (یک دندان، دودندان و سه دندان) حالا از بین دندان‌ها دور آنهایی که دندان‌ها دارند را خط بکشند. ۲- کدتم شکل مربوط به جای خالی است. ۳- یک در میان فیل‌ها را رنگ بزنند. ۴- اعداد مثل هم را پیدا کنند و به هم وصل کنند (هدف خواندن اعداد نیست بلکه هدف تقویت مهارت دقت و تمییز دیداری در نوآموز است).

ز - ن

باران

آبر بود.

باران آمد.

باران نم نم آمد.

مامان با سامان در باران آمد.

آنان در سبد نان دارند.

برادرم ساسان نام دارد.

من برادرم ساسان را دوست دارم.

۱ بنویس.

داستان	دندان	آسمان
		آس مان

۲ بنویس.

آبا	بادبا	آبادا	سوسا
تاور	بدر	ان	داا
سماو	امات	مَم	بات

۳ کامل کن.

روستا - نم نم - نان - ترس

مار _____ دارد.

باران _____ آمد.

او با _____، ماست دوست دارد.

برادرم در _____ بود.

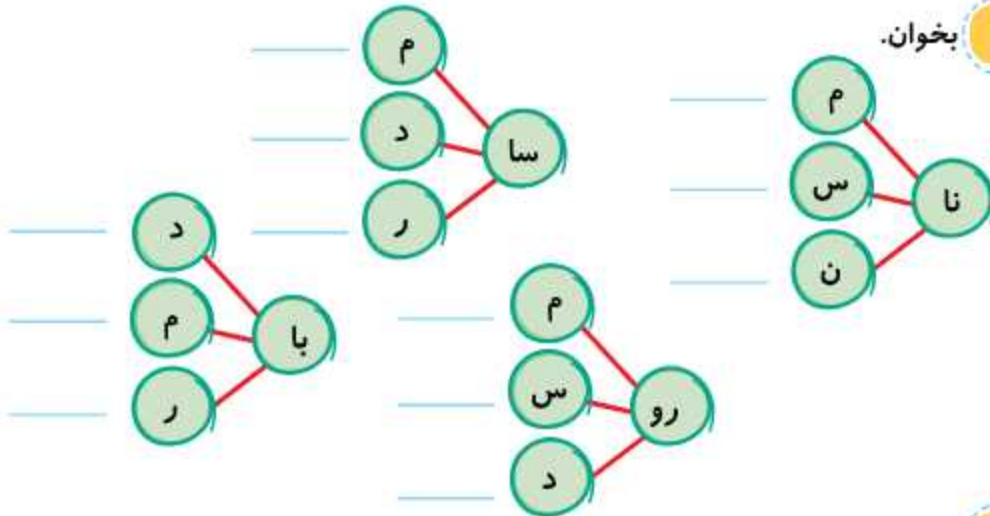
۱- هر کلمه را بخش کند و صداهای آن را بنویسد. ۲- در جاهای خالی یکی از شکل‌های نشانه‌ی «ن» را بنویسد و کلمه‌ها را بخواند. ۳- جاهای خالی را با کلمات داده شده بنویسد.

۱ املای تصویری

۲ بخوان.

۳ کامل کن.

مَن در باران آمَدَم. مادر در _____
در باران آمَدَیم. _____

۴ کامل کن.

مَن آنار دوست _____ (ندارد- ندارم)
مَن در رامسر _____ (نماند- نماندم)
برادرم در باران _____ (آمد- آمدم)
آرمان دندان درد _____ (دارد- ندارم)

۲- با توجه به جمله اول، جمله‌های بعدی را کامل کند. ۴- کلمه مناسب را از گمانک انتخاب کند.

بادبادکی بابکی

کامران در بانک کار می‌کند.
او کارمند بانک است.
کامران با تاکسی از اداره می‌آید.
اکرم مادر بابک است.
مادر برای بابک، بادبادک درست می‌کند.
مادر، بابک را به بوستان می‌برد تا با بادبادک بازی کند.

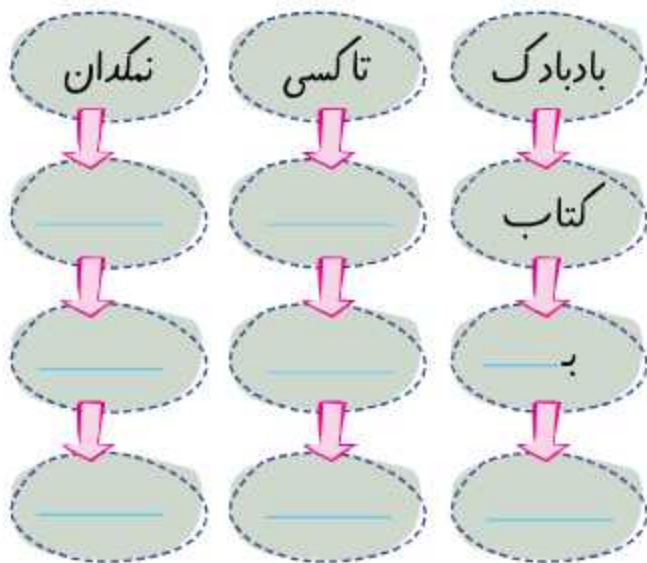
۱ ترکیب کن و بخوان.

۲ بنویس.

۳ فکر کن و بنویس.

۴ چیستان:

پرنده‌ای هستم که حرف اولم «ک» است؟

وسیله‌ای برای جابه‌جایی مسافر؟

داخل آن نمک می‌ریزیم؟

۱- هر بخش را ترکیب کرده و بنویس. ۲- سه کلمه بدون نقطه که نشانه «ک» در آن باشد بنویس. ۳- از فراگیر بخواهید با آخرین نشانه‌ی هر کلمه یک کلمه‌ی جدید بساز (به نمونه توجه کنید). ۴- چیستان‌ها را بخوانید تا فراگیر پاسخ‌ها را بنویسد.

سرکش بگذار.

۱

لبوتر

نزدیک

تانک

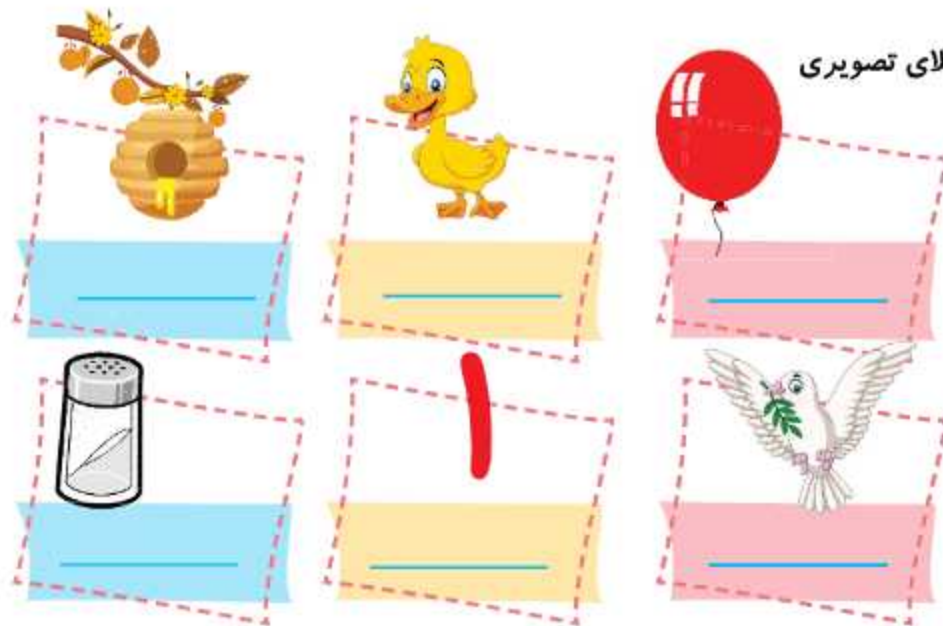
بادبادک

باریک

لتاب

املائی تصویری

۲

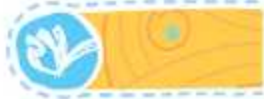

بگرد و پیدا کن.

۳

کت	کودک	اُردک	کندو	کو
نزدیک	کباب	بادبادک	کامران	کا
تاریکی	اکبر	ننگ	کره	کی
ننگ	سوسک	کبوتر	بادکنگ	ک
بادکنگ	کور	تاکسی	بانگ	ک
ننگ	کتاب	کر	یک	ک

۱- سرکش بگذار. از آن جایی که برخی از دانش‌آموزان هنگام نوشتن سرکش دچار اشتباه می‌شوند لذا لازم است اینگونه تمرینات ارائه گردد. ۲- نام هر تصویر را بنویسند. ۳- هر ترکیب را در کلمه‌های جدول پیدا کنند و دور آن را خط بکشند.

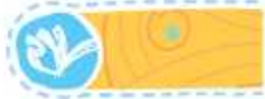
ورزش

کاوه با نوید برادر است.
نوید دَوَنده است. او زیاد می دَوَد.
او دَوَنده ی توانایی است.
کاوه سوار کار است. سوار کاری یک ورزش است.
کاوه با نوید با شادی ورزش می کنند.
آنان می دانند ورزش تن انسان را نیرومند می کند
کسی که ورزش می کند بیمار نمی شود.

گوش کن و بگو. نام برادر نوید چیست؟ کاوه و نوید به چه ورزش هایی علاقه مند هستند؟ ورزش برای انسان چه فایده ای دارد؟ نام چند ورزش را بگویند. شما چه ورزشی دوست دارید؟ چرا؟

بابا کوچولو

در یک روز با بابا به بوستان رفتیم. در بوستان تاب، سرسره و الاکلنگ بود. اما بچه‌ای نبود که با او بازی کنم. بابا دلش برای من سوخت. اول من در یک سمت الاکلنگ نشستم و بابا در سمت دیگر. نگهبان به سمت بابا آمد و گفت: «مگر نمی‌دانی الاکلنگ برای بچه‌هاست.» پدرم کلاهش را جلوی سبیلش گرفت و خجالت کشید. به او گفتم: «بابا کوچولو اینجا بوستان کودکان است. بیایم...»

۱ املائی تصویری

۲ دقت کن و بنویس.

		اول
		پاییز
		نجار
		یادداشت
		تشکر
		وقت
		شیرینی
		زرافه
		بنا

۳ مرتب کن.

* من - امسال - درس - می خوانم - کلاس - اول

* همراه - از - پدرم - دیدن - نجاری - کارگاه - کردم

۴ کامل کن.

برّه - قلّه - تشکر - نجار - قناد

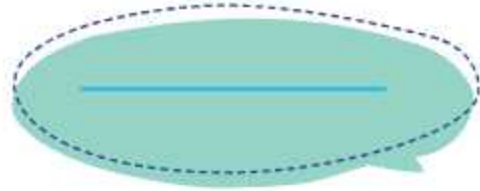
به نوک کوه — می گویند. بچه ی گوسفند — است.

به کسی که در و میز می سازد — می گوئیم.

به کسی که شیرینی درست می کند — می گویند.

ما از پدر و مادر خود — می کنیم.

۱- نام هر تصویر را بنویس. ۲- ابتدا از فراگیر بخواهید کلمات را در هر ردیف بخواند سپس آنهایی که تشدید می گیرند را خانهای مقابل بنویسد. ۳- کلمات درهم ریخته را مرتب کرده و یک جمله بنویسد. ۴- در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسد.

تابستان بود.

در شهر اصفهان صادق با صدای آواز پرندگان از خواب بیدار شد.
دست و صورت خود را با آب و صابون شست.
وقتی صابر به دنبال صادق آمد تا برای گردش به بوستان
مخصوص پرندگان بروند.

مادر از آنها خواست تا صبا را نیز با خود به بوستان ببرند.
در راه بچه‌ها به صبا گفتند: «خوب به صداهای پرندگان گوش کند.»
صبا در بوستان صداهای پرندگان را که می‌شنید تکرار می‌کرد.
آیا تاکنون به بوستان پرندگان در اصفهان رفته‌اید؟

گوش کن و بگو. ۱- صادق در چه شهری زندگی می‌کرد؟ ۲- اسم خواهر صادق چه بود؟ ۳- در راه صادق از صبا خواست که چه کاری انجام دهد؟ ۴- آیا تو هم تا حالا این کار را انجام داده‌ای؟ از تو آموزی خواهی نامی مناسب برای درس انتخاب کند و بنویسد.

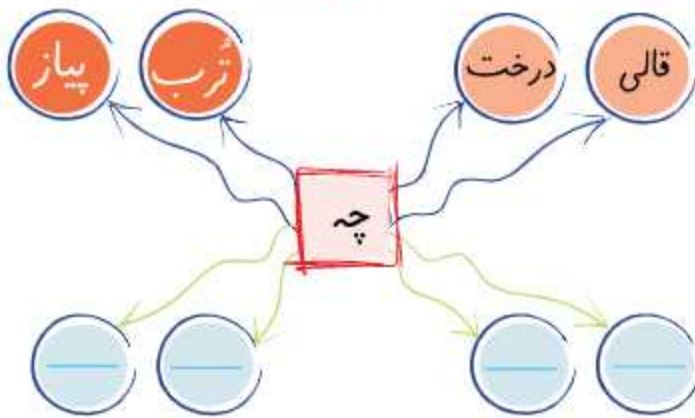
۱ ترکیب کن و بنویس.

صِ صَوَص مَخ دوق صَد دا صَد

صا بون صَد دَف صَد دَ لى

۲ ترکیب کن و بنویس.

۳ بخوان و بدان.

بَرایِ من	←	بَرایم
بَرایِ تو	←	بَرایت
بَرایِ او	←	بَرایش
بَرایِ ما	←	بَرایمان
بَرایِ شما	←	بَرایتان
بَرایِ آنان	←	بَرایشان

۱- هر بخش را ترکیب کرده و بنویس. ۲- هر کلمه را با کلمه‌ی «چه» ترکیب کند و کلمه‌های جدید را بنویسد. ۳- کلمه‌ها را بخواند سپس یک یا چند کلمه دیگر مثل آن‌ها در دفترش بنویسد و بخواند.

۱ بخوان و وصل کن.

- حیوانی است خانه به دوش.
- چهارمین روز هفته است.
- نام دیگر نوک است.
- وسیله‌ای برای نگهداری پول است.
- سه‌شنبه
- قَلِّک
- حلزون
- منقار

۲ بنویس.

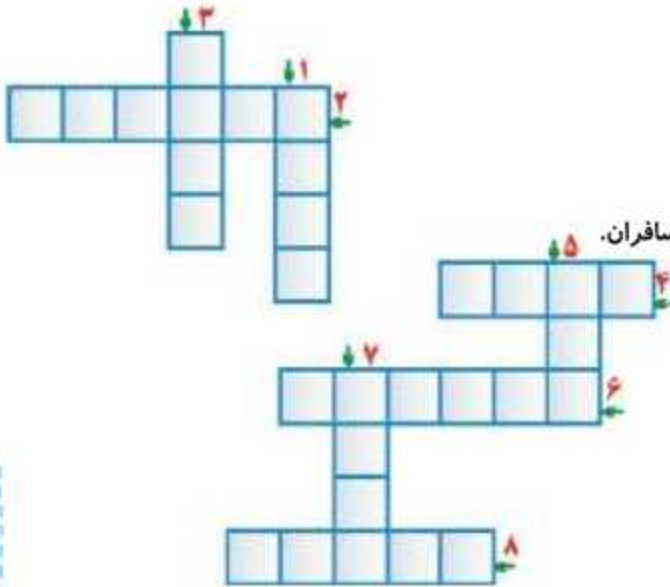

دیروز در حیاط مدرسه مسابقه _____ داشتیم.

آیا تا کنون با _____ به مسافرت رفته‌ای؟

_____ پرندهای زیبا با بال‌های رنگارنگ که خود را به دیگران نشان می‌دهد.

۳ بخوان و بنویس.

- ۱ کسی که با پارچه لباس می‌دوزد.
- ۲ گاهی از گذشته‌ها یاد می‌کنیم.
- ۳ وسیله‌ای سریع برای جا به جایی مسافران.
- ۴ پرندهای سخن‌گو و زیبا.
- ۵ به معنی میهن است.
- ۶ مخالف خوش‌حال.
- ۷ بچه‌ها در آن جا بازی می‌کنند.
- ۸ اسم یک دختر است.

مسابقه‌ی دو

روزی خرگوشی با دوستش جوجه تیغی بازی می کرد.
خرگوش مغرور به جوجه تیغی گفت: «بیا با هم مسابقه‌ی دو بدهیم.»
آن‌ها به بالای تپه رفتند و مسابقه را شروع کردند.
خرگوش هنوز به پایین تپه نرسیده بود که چشمش به گلوله‌ی سیاهی افتاد که با سرعت از کنارش رد شد.
خرگوش با تعجب دید جوجه تیغی از لای علف‌ها بیرون آمد.
او غمگین شد و با ناراحتی گفت: «چرا تو زودتر رسیدی؟»
جوجه تیغی خندید و جواب داد:.....

گوش کن و بگو. ۱- خرگوش یا چه حیوانی مسابقه داد؟ وقتی خرگوش جوجه تیغی را دید چه احساسی به او دست داد؟ چرا جوجه تیغی زودتر رسیده بود؟ از فراگیر بپرسید چگونه جوجه تیغی زودتر به خط پایان رسیده بود؟ چون جوجه تیغی خودش را به صورت یک گلوله‌ی گرد درآورده بود آسان‌تر و نندش از خرگوش حرکت کرده بود) مغرور به چه معناست؟ به چه کسی مغرور می‌گویند؟

۱ کلمه بساز.

غ غ غ غ ←

ق ق ←

۲ بنویس.

خرگوش - به - غمگین - دوستش - می کرد - نگاه

دو - مرغابی - لاک پشت - یک - و - دوست - بودند - با - یکدیگر

۳ کلمه بساز و بنویس.

غایب

غمگین - آرام - یاس - باغ

وحیده - سبد - طرف

عصر - ساعت - لته

۴ کامل کن.

را - و - که - در - با

کلاغ روی درخت بلند — سرسبزی نشسته بود. او جغد — دید. از جغد پرسید: چرا
روز بیدار هستی؟ مگر نمی دانی — نور خورشید چشمانت را اذیت
می کند؟ جغد — شنیدن حرف کلاغ غمگین شد و به لانه اش رفت.

۵ داستان بنویس.

زینت خانم در روستا زندگی می کرد. او یک گاو شیرده و دو مرغابی داشت. هر روز صبح گاوش
را به چراگاه می برد و برای مرغابی ها دانه می ریخت یک روز زینت خانم بیمار شد و نتوانست
برای حیواناتش غذا ببرد. او غمگین شد که

۱- برای هر نشانه چهار کلمه بنویسد. ۲- جمله ها را به صورت مرتب بنویسد. ۳- با صدای اول هر کلمه یک کلمه جدید ساخته و بنویسد. ۴- با استفاده از کلمه های داده شده جمله ها را کامل کند. ۵- از فراگیر بخواهید داستان را بخواند سپس ادامه ی داستان را برای شما بگوید: سپس آن را بنویسد.

دندان درد کاظم

چند روزی بود که کاظم دندان درد شدیدی داشت. پدر او را پیش دندان‌پزشک برد. دندان‌پزشک وقتی دندان‌های خراب کاظم را دید.

گفت: «چرا مواظب دندان‌هایت نبودی.»

کاظم گفت: «آخر من دیدم سنجاب می‌تواند با دندان‌هایش فندق و

گردو را بشکند، برای همین من هم چند تا پسته و فندق را با

دندان‌هایم شکستم.»

پدر کاظم و آقای دکتر خندیدند آقای دکتر بعد از معاینه به کاظم

گفت: «باید چند بار دیگر برای درمان پیش من بیایی.»

کاظم و پدرش از آقای دکتر تشکر و خداحافظی کردند.

گوش کن و بگو. ۱- بیماری کاظم چه بود؟ ۲- تشخیص پزشک چه بود؟ ۳- شما چگونه از دندان‌های خود مراقبت می‌کنید؟

۱ بنویس.

بزازی گذشته زنبور اذان ریاضی ظرف می‌گذرد مریض
ظالم حضرت خداحافظی زمین حوض عزیز مواظبت ذره‌بین

ظ ض ذ ز

۲ بنویس.

۳ بنویس.

۱- ابتدا کلمات را بخواند سپس هر کلمه را مانند نمونه در جای خودش بنویسد. ۲- حروف چهار شکلی را بنویسد. ۳- حروف قبل و بعد هر یک را بنویسد.

۱ بنویس.

بچه ها از ناظم مدرسه _____ می کنند. (خداحافظ - خداحافظی)
 خدا کسی را که به مردم _____ می کند دوست ندارد. (ظالم - ظلم)
 ما مسلمانان روز مبعث را جشن _____ (می گیریم - می گیرید - می گیرند)

۲ مرتب کن.

چوپان - کلاغ - ظلم - بیابان

سرسبز - پسته - مریض - ذره بین

ظالم - علوم - صدف - ریاضی

۳ وصل کن.

صحبت میهن مریض نظم مراقبت

بیمار حرف وطن مواظبت ترتیب

۱- جاهای خالی را با استفاده از کلمات داخل کمانک کامل کند و بنویسد. ۲- ابتدا کلمات را بخواند و سپس به ترتیب حروف الفبا مرتب کند و بنویسد. ۳- ابتدا کلمات را بخواند سپس کلمه‌هایی که هم معنی هستند را با خط وصل کند.

۱۰۸

